

5.5.2022

Valtiovarainministeriö
kirjaamo.vm@gov.fi

Lausuntopyyntöne 25.3.2022, VM026:00/2021, VN/2536/2021

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että tuloverotuksessa ja kiinteistöverotuksessa myös verotuksen päättymisen jälkeen tehdyt muutokset tulisivat julkisiksi samassa laajuudessa kuin säännönmukaiset verotustiedot ovat nykyään. Lisäksi ehdotetaan, että ennakoiden yhteismäärää koskeva tieto poistettaisiin kokonaan tuloverotuksen julkisista tiedoista. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2024 ja sitä sovellettaisiin tuloverotuksen verotuksen verotustietoihin verovuodesta 2022 alkaen ja kiinteistöverotuksen verotustietoihin verovuodesta 2023 alkaen.

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Nykyisin tuloverotuksen ja kiinteistöverotuksen julkiset tiedot ovat säännönmukaisen verotuksen tietoja. On totta, että niissä tilanteissa, joissa verotusta on muutettu verotuksen päättymisen jälkeen, julkiset verotustiedot eivät välttämättä vastaa kaikilta osin tosiasiallista verotuksen lopputulosta. Esityksen yhtenä tavoitteena on parantaa verotuksen julkisten tietojen laatua ja oikeellisuutta. Myös Suomen Yrittäjät kannattaa julkisten verotietojen oikeellisuutta. Muutosverotuksen tietojen julkisuudella tavoitellaan verovelvollisten parempaa oikeusturvaa. Suomen Yrittäjät suhtautuu varauksella ehdotettuihin muutoksiin, sillä SY:n näkemyksen mukaan on kyseenalaista, että ehdotetuilla muutoksilla saataisiin aikaan sellainen oikeustila, jossa esityksen tavoitteet toteutuisivat nykyistä paremmin.

Verotuksen oikaisutilanteille on tyypillistä, että verovelvollisella ja Veronsaajien oikeudenvallontayksiköllä on erilaiset näkemykset oikeasta tulkinnaasta, ja kumpainenkin saattaa valittaa verotuksen oikaisua koskevasta päätöksestä. On myös tavanomaista, että veroriidoissa Verohallinnon verotarkastuksessa tekemiä verotuspäätöksiä myöhemmin joko kokonaan tai osittain kumotaan tai muutetaan myöhemmissä muutoksenhakuasteissa. On vaikea nähdä, kuinka esityksen tavoite julkisten verotietojen

oikeellisuudesta toteutuisi tilanteissa, joissa verotarkastuksen perusteella muuttuneet verotustiedot tulisivat julkisiksi, mutta oikaistu verotuspäätös myöhemmin kumotaan verotuksen oikaisulautakunnassa, hallinto-oikeudessa tai vasta korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Tällöin päädyttäisiin tilanteeseen, jossa vastoin esityksen tavoitetta julkisina verotustietoina esitettäisiin tosiasialliseen verotukseen nähden virheellisiä verotustietoja ilman taetta siitä, että muutosverotuksen tiedot olisivat säännönmukaisen verotuksen tietoja millään muotoa vähemmän virheellisiä. Jos verotietojen oikeellisuuden kriteerinä pidetään sitä, että julkisten verotietojen tulee kertoa verovelvollisen verotuksen lopputulos verovelvollisella verovuonna tosiasias-assa olleiden tulojen, vähennysten ja muiden veroperusteiden mukaan oikein laskettuna, mikä esitysluonnoksessa on asetettu lähtökohdaksi, ei muutoksenhakuprosessin välivaiheiden tietojen ennenaikaista julkistamista voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Esityksessä muutosverotuksen julkistamisen toisena tavoitteena on edistää harmaan talouden torjuntaa, ja myös Suomen Yrittäjien mielestä tavoite torjua harmaata taloutta on yleisesti ottaen lähtökohtaisesti kannatettava. Harmaata taloutta torjuvaa vaikutusta perustellaan esityksessä sillä, että verotarkastuksen perusteella verotuksen oikaisulla verovelvollisen tuloon lisätty tulo näkyisi verotuksen julkisissa tiedoissa verotettavan tulon ja veron määrän lisääntymisenä. Esityksen mukaan tieto verottamatta jääneen tulon tai muusta syystä jälkikäteen määrätyn veron julkaisemisesta ja tiedon julkistamisesta mahdollisesti seuraava asian käsittely julkisuudessa voisi osassa tapauksia vaikuttaa harmaata taloutta ehkäisevästi. Esitysluonnoksessa sanottu on luettavissa niin, että mikäli verotustiedoissa tapahtuu muutoksia, on verotarkastuksen tuloksen julkistamisella ja asian julkisella käsittelyllä tarkoitus aiheuttaa negatiivisia seurauksia verovelvollisille. Suomen Yrittäjät suhtautuu varauksella siihen, että esitysluonnoksessa kuvattu pelotevaikutus olisi harmaan talouden torjumista aidosti edistävä keino. Esitysluonnoksessakin todetaan, että monen harmaan talouden toimijan toimintatapa on sellainen, että verotustietojen julkisuudella ei ole merkitystä päätöksissä ryhtyä lainvastaiseen toimintaan. Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan muutoksenhaun välivaiheiden virheellisistä tiedoista rehellisesti toimiville verovelvollisille aiheutuvan aiheettoman julkisen mainehaitan riski on suuri, kun samalla jää täysin epävarmaksi, saavutetaanko esityksellä lainkaan harmaata taloutta torjuvaa vaikutusta. Ehdotetulla muutoksella tavoiteltu pelotevaikutus ei ole linjassa esityksellä tavoitellun verovelvollisten paremman oikeusturvan kanssa.

Edellä selostettujen seikkojen perusteella Suomen Yrittäjät vaatii esitystä muutettavaksi siten, että verotuksen päättymisen jälkeen muuttuneet verotustiedot tulevat julkisiksi vasta sen jälkeen, kun verotusta koskeva päätös on lopullinen eli siihen ei voida enää hakea muutosta.

Näkemyksemme mukaan lopullisen päätöksen edellytys muuttuneiden verotustietojen julkistamiselle olisi omiaan vastaamaan esityksen tavoitteeseen mahdollisimman oikeista ja täsmällisistä julkisista verotustiedoista.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan jatkossa julkisia verotustietoja olisivat sekä säännönmukaisen verotuksen tiedot että verotuksen päättymisen jälkeen muuttuneet tiedot. Lisäksi tilanteissa, joissa verovelvollisen verovuoden verotukseen olisi tehty muutoksia useampaan kertaan, olisivat kaikki muutokset nähtävillä. Kun tavoitteena on mahdollisimman oikeat ja täsmälliset julkiset verotustiedot, on näkemyksemme mukaan täysin tarpeetonta säilyttää julkisena sellaisia tietoja, joihin on myöhemmällä päätöksellä tehty muutoksia. **Suomen Yrittäjät esittää ehdotusta muutettavaksi siten, että julkisista verotustiedoista poistetaan tiedot, jotka ovat lopullisen verotusta koskevan päätöksen myötä muuttuneet.**

Esitämme, että jatkovalmistelussa esityksen perusteluja erityisesti verovelvollisen oikeusturvan parantamisen ja pelotevaikutuksen toimintamekanismin osalta täsmennetään. Pelotevaikutuksen osalta tämä olisi nähdäksemme erityisesti tarpeen ottaen huomioon, että esitys perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen kansalliseksi harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiaksi ja toimintaohjelmaksi 2020–2023.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mika Kuismanen
pääekonomisti

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija